

Namen van God

El-Shaddai

We hebben gezien dat voor God in het Hebreeuws dikwijls het woord 'El' of de meervoudsvorm 'Elohim' wordt gebruikt. In onze vertaling lezen we dan gewoonlijk god of goden. Het moet dan uit het verband blijken of dit betrekking heeft op der Heere onze God dan wel op een andere godheid. Opvallend was ook dat het woord Elohim een meervoud is, terwijl de werkwoordsvorm of en bijvoeglijk naamwoord in enkelvoud staat.

Mogen we hier een aanwijzing die ons al iets laat zien van wat wij als drie-eenheid benoemen,

God de Vader, de

Zoon en de

Heilige Geest?

Ik denk het! We zagen ook en vooral dat de woorden El en Elohim in relatie staan tot de schepping in zijn totaliteit. Het is op het machtwoord van God dat heel de schepping tot aanzijn wordt gebracht. Wat een geweldig groot God hebben wij, Hij sprak en het was er.

We gaan nu naar een uitbreiding kijken van het woord El

Er wordt iets toegevoegd dat eerder nog niet gebruikt of geopenbaard werd. **El-Shaddai**. Deze mooie naam van God zien we het eerst in de geschiedenis met Abraham, in Genesis 17:1,2 lezen we:

'Toen Abraham negenennegentig jaar oud was, verscheen de Heere (JHWH) aan Abraham en zei tegen hem: Ik ben God (El) de Almachtige (Shaddai), wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht'. Ik zal mijn verbond tussen Mij en u stellen, en u uitermate talrijk maken'.

Wat betekent dit woord? We denken aan iemand die in staat is tot alle dingen die buiten onze normale menselijke vermogens vallen, die betekenis zit echter al in het woordje 'El' en niet zozeer in het woord 'almachtig'. **El heeft de betekenis van macht, kracht**. Op meer dan 200 plaatsen wordt dit in de Bijbel gebruik in de zin van

"U bent de God/El Die wonderen doet, U hebt Uw macht bekendgemaakt onder de volken" (Psalm 77:15)

"O God/El, U bent ontzagwekkend vanuit Uw heiligdommen; de God/El van Israël, Hij geeft het volk kracht en sterkte. Geloofd zij God/El!" (Psalm 68:35)

Het is dus eigenlijk dubbel op wanneer je vertaalt met God Almachtig, je zegt dan macht, almachtig. Er is en andere vertaling mogelijk.

Vulgata

Allereerst gaat de betekenis die wij aan Shaddai geven, dus die van Almachtig terug op de zg. Vulgata, de Latijnse vertaling van de Bijbel uit de vierde eeuw door Hieronymus. De naam komt van versio vulgata, volke versie (van het o.t.), zagezegd een soort Bijbel in gewone taal. Eeuwenlang de enige vertaling van het oude testament in Latijn, dat was toen wat het engels vandaag is. Daarnaast had je de Griekse vertaling die Septuaginta genoemd wordt. In 1546 werd de Vulgata door het Vaticaan bij het concilie van Trente als de enig gezaghebbende vertaling aanvaard.

Dus het woord Almachtig is een vertaling van het Latijns en niet vanuit het Hebreeuws. Wat de naam El Shaddai betreft, er ligt in uitgedrukt dat iemand de macht heeft dingen te doen die tegen de 'natuurwetten' in gaan. **Dan zien we in het woord El de macht van God die de Schepper is, dan geeft de naam Shaddai aan dat God bij machte is de natuurwet te overstijgen.**

Abraham en Sara zijn oud en verstorven, de natuurwet geeft aan dat zij geen nageslacht kunnen krijgen, dan komt El Shaddai, Hij is sterker dan de natuurwet en dan wordt Sara alsnog, tegen alle bestaande logica en wetmatigheden in de natuur toch zwanger. Dit is een mogelijke verklaring toch geloof ik dat er meer is dan alleen een verwijzing naar een speciale de natuurwet te bovenstaande macht.

In Genesis 17 lezen we bovenstaande belofte. Deze belofte was een bevestiging van eerdere toezeggingen aan de patriarch maar bleef tot nu toe niet ingelost. De jaren verstreken en Abraham en Sara kwamen tot de buitengewoon ongelukkige beslissing dat een andere vrouw het zaad van Abraham zou moeten dragen, dat werd Hagar helaas de gevolgen van deze foute beslissing zijn tot op vandaag vreselijk. Nadat Abraham zowel als Sara volkomen verstorven waren en het volkomen onmogelijk was nog nageslacht te ontvangen komt de Heere God opnieuw tot hen. Het bijzondere is dat Hij nu met een nieuwe naam komt. **El Shaddai (Genesis17:1,2)** en dat geeft een bijzondere aanvulling.

God Almachtig

Dat is dus gebruikelijke vertaling maar dit is en beetje tegenstrijdig. We zagen eerder wat de betekenis van 'El' is, daar was een woord dat macht, grootheid aanduidt. En wijst op een God die alle dingen vermag, die naam is zoals we zagen ook verbonden aan de scheppingsmacht van God. In Psalm 77:15 lazen we het heel concreet:

'Gij zijt de God (El), die wonderen werkt, Gij hebt onder de volken uw macht doen kennen' Op deze manier zou El Shaddai eigenlijk staan voor 'macht almachtig'.

De vertaling 'almachtig' komt dus via de Vulgata.

Er is echter een andere vertaling mogelijk voor El Shaddai

De naam komt 48 keer voor in de Bijbel, een ander eraan verwant woord komen we 24 keer tegen, het woord '**shad**' en dat wordt vertaald door '**borst**'. Dan wordt Shaddai '*iemand die voedt*'. Iemand die machtig is te schenken, geven, voeden, bevredigen. Dan wordt God de overvloedig schenkende. Hij schenkt Abraham en Sara, zoals Hij heeft beloofd nageslacht.

El Shaddai is de God die zegent, zegeningen geeft. We zien dat heel mooi uitgedrukt in Jesaja 60:15,16:

'In plaats van dat u verlaten en gehaat bent geweest, zodat niemand door u heen trok, zal Ik u tot een eeuwige glorie maken, tot een vreugde van generatie op generatie. U zult de melk van de heiden volken zuigen, ja, u zult aan de borst van koningen zuigen; dan zult u weten dat Ik, de HEERE, uw Heiland ben, en uw Verlosser, de Machtige van Jakob'.

Hier zien we de gedachte van zegen en moederborst direct verbonden met God die voor die zegen zal zorgen. In een oudere vertaling dan de Vulgata, die wordt de Septuaginta genoemd ik noemde hem al. Deze Septuagint is een vertaling van het O.T is maar dan in het Grieks. Volgens de overlevering door 70 joden op 70 eilandjes in de Nijl gemaakt, wordt het woord Shaddai, Hebreeuws, vertaald naar het Grieks. El Shaddai, God de Almachtige, maar beter God de Algenoegzame, die boven alle wetmatigheden uitstijgt en voor ons wil zorgen. Is dat niet schitterend? We lezen in Jesaja 66:10-12:

'Verheugt u met Jeruzalem en juicht over haar, gij allen die haar liefhebt. Verblijdt u over haar met blijdschap, gij allen die over haar treurt, opdat gij zuigt en u laaft aan haar vertroostende borst, opdat gij met volle teugen u laaft aan haar rijke moederborst. Want zo zegt de HERE: Zie, Ik doe haar de vrede toestromen als een rivier en de heerlijkheid der volken als een overvolle beek; dan zult gij zuigen, gij zult op de heup gedragen en op de knieën gekoesterd worden'.

In diezelfde Septuagint zien we letterlijk dat het woord Shaddai een aantal keren vertaald wordt door 'Ikanos' en Ikanos wordt inderdaad ook vertaald met 'Algenoegzaam'.

Isis en Artemis

Opmerkelijk genoeg vinden we de voorstelling van een God met borsten ook in het heidendom. Waarbij we moeten oppassen dat we tot heidendom verleid worden, maar anderzijds moeten we beseffen dat in veel heidendom er resten leven van authentieke Godsopenbaring. Afgoden worden in de Bijbel soms '**sheddin**' genoemd, (afgodische) werktuigen van de natuur die zegen zouden

geven aan de mens in de vorm van regen, opbrengst van het land etc. De Egyptische goding **Isis** was overdekt met borsten omdat alle dingen door haar worden onderhouden en gevoed.

Hetzelfde zien we bij de Griekse Godin **Artemis, of Diana** die we ook in Handelingen 19 tegenkomen. Zij wordt ook alzijdige natuur of moeder van alle dingen genoemd. We zien ook deze Diana afgebeeld met een veelheid van borsten.

Akker

Ook het Hebreeuwse woord voor 'akker' is verwant aan Shaddaï. Dat is **Sadeh**. Het is de akker als bebouwde aarde die het leven voedt. Wanneer we dit nu zien kunnen we wellicht beter de betekenis van de naam El Shaddaï begrijpen. God de Almachtige zeker, maar nog mooier God de Algenoegzame. Hij is instaat om over iedere hinderpaal heen te komen, de dingen te doen die ons onmogelijk zijn zoals een geboorte wekken uit twee hoogbejaarde mensen die allang verstorven zijn. Hij kan overvloed schenken waar al onze mogelijkheden uitgeput en opgebrand zijn. Hij zorgt met voeding en zegen in velerlei vorm.

Onze God kan zalig maken waar de dood leek te heersen, ons opwekken tot nieuw leven. Hij is de overvloedige bron van milde zegeningen. Hij kwam bij Abraham en Sara, twee uitgebluste mensen.

Er moet gesnoeid worden

We gaan nog meer lessen trekken. We zien een echtpaar dat alles had verlaten omdat zij de roepstem van God vernomen hadden. We kennen de geschiedenis van Abraham en Sara, wanneer de Heere God opnieuw aan Abraham verschijnt verzucht deze: (Genesis 17:18)

'Och, zou Ismaël voor Uw aangezicht mogen leven!'

Maar dan even daarvoor:

Toen wierp Abraham zich met zijn gezicht ter aarde en lachte. Hij zei in zijn hart: Zal bij een honderdjarige een kind geboren worden en zal Sara, die negentig jaar is, baren?

We zien een mengsel van geloof en ongeloof, Paulus schrijft over Abraham in Romeinen 4:19-21

'En niet verzwakt in het geloof, heeft hij er niet op gelet dat zijn eigen lichaam reeds verstorven was— hij was ongeveer honderd jaar oud— en dat ook de moederschoot van Sara verstorven was. En hij heeft aan de belofte van God niet getwijfeld door ongeloof, maar werd gesterkt in het geloof, terwijl hij God de eer gaf. Hij was er ten volle van overtuigd dat God ook machtig was te doen wat beloofd was. Daarom ook is het hem tot gerechtigheid gerekend.'

Zelfs de Hebreeënbrief vermeldt het geloof van Sara in de galerie van geloofshelden (Hebreeën 11: 11). Het is in die situatie waarin het wachten oude belofde zoon alle grenzen is gepasseerd dat God zich aan Abraham bekend maakte als El Shaddaï. Ze moesten leren dat alleen God datgene waar Hij belooft kan geven. Hun eigen inbreng bracht de zoon van het vlees met de zorgen tot vandaag, Ismaël, toen ook Abraham verstorven was kwam God.

Verstaat u hier iets van het evangelie? Jacob moest hinkend gemaakt worden voordat hij het beloofde land binnen mocht. Heel duidelijk voor Jacob niet in eigen kracht. Voor Abraham en Sara gold dat ook en dat geldt ook vandaag voor ieder mens. De redding is door Jezus Christus, niemand kan daar iets toe bijdragen. Dat is ook de rijke boodschap van de Sabbat. De Sabbat is beeld van de heerlijke rust die God ons geven zal. Daarom mag je op die dag niet werken, niemand kan die heerlijke rust bewerken, dat is Gods werk. Nu God in Christus dit werk heeft volbracht, nu hoeven we niet meer te leven bij het type, de sabbat onderhouden, we hebben de rust die door God in Christus is gebracht.

Genade, niet uit werken, opdat niemand roeme. Zo leerde Abraham zijn eigen ongenoegzaamheid, de voosheid van vertrouwen op eigen inbreng, dingen kunnen, eigen inspanningen en de dwaasheid om God voor de voeten te lopen.

God is El Shaddai, God de Algenoegzame. Abraham wordt hier ook vermaand in Genesis 17:2

‘wandel voor Mijn aangezicht en wees oprecht’

Het woord oprecht kan beter vertaald worden met *‘met uw gehele hart’*

Ons geloof en vertrouwen op God moet niet belemmerd worden door vleselijke of zelfgenoegzame hulpmiddelen waartoe Abraham zijn toevlucht had genomen, Hagar en Ismaël. Hoeveel hulpmiddelen hebben wij inmiddels bedacht om onszelf voor God genoegzaam te maken? We leven toch netjes, we doen kniema kwaad, we gaan zelfs regelmatig naar de kerk. Nee, we kunnen niets toevoegen tot ons heil, od s de Algenoegzame, El Shaddai.

Vervolgens leren we hoe God voor ons zijn wil. God verandert de naam Abram in Abraham, of duidelijker van ‘verheven vader’ tot ‘vader van een menigte’ of ‘vader van vele volken.

En wat te denken van de toezegging:

‘Ik zal u uitermate vruchtbaar maken: Ik zal u tot volken maken en er zullen koningen uit u voortkomen’.

Zulke toezeggingen komen we steeds tegen wanneer we lezen El Shaddai, of zoals in onze vertaling God de Almachtige.

Ontlediging

Dit is een oud Nederlands woord. Jezelf leegmaken, dat is de keerzijde van God de Algenoegzame. We zagen dat Abraham moest beseffen dat hij zelf niets kon inbrengen om Gods beloften te realiseren. Hagar en Ismaël waren grote fouten.

Hoe minder ontledigt wij zijn, hoe minder God kan doen. Hoe trotser en zelfgenoegzamer wij zijn hoe minder God kan doen.

Zo komt het dat deze naam van God El Shaddaï ook voorkomt rond thema's als oordelen, straffen en reinigen.

We horen Naomi in Ruth 1:20:

'Maar zij zei tegen hen: Noem mij niet Naomi, noem mij Mara, want de Almachtige heeft mij grote bitterheid aangedaan'.

Soortgelijk horen we Job, hoe vroom en rechtvaardig hij ook was, voor de Heere God was ook Job een zondaar en dan reageert Job op gegeven moment me de woorden in Job 42:5,6

'Alleen door het luisteren met het oor had ik U gehoord, maar nu heeft mijn oog U gezien. Daarom veracht ik mijzelf en ik heb berouw, op stof en as'.

Paulus zet het lijden ook in datzelfde licht in Efeze 3:13-20

'Daarom vraag ik u dat u de moed niet verliest vanwege mijn verdrukkingen omwille van u, want dat is uw heerlijkheid. Om deze reden buig ik mijn knieën voor de Vader van onze Heere Jezus Christus, naar Wie elk geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt, opdat Hij u geeft, naar de rijkdom van Zijn heerlijkheid, met kracht gesterkt te worden door Zijn Geest in de innerlijke mens, opdat Christus door het geloof in uw harten woont en u in de liefde geworteld en gefundeerd bent, opdat u ten volle zou kunnen begrijpen, met alle heiligen, wat de breedte en lengte en diepte en hoogte is, en u de liefde van Christus zou kennen, die de kennis te boven gaat, opdat u vervuld zou worden tot heel de volheid van God. Hem nu Die bij machte is te doen ver boven alles wat wij bidden of denken, overeenkomstig de kracht die in ons werkzaam is'

Het is hetzelfde thema als wat we in het N.T. tegenkomen, wanneer we van de landman horen die moet snoeien opdat we meer vrucht zullen dragen (Johannes 15:2). Dus het lijden van gelovigen is een instrument in Gods hand om hen tot verootmoediging te brengen.

Let op, ik zeg niet: 'al het lijden', maar wel dat God dat gebruiken kan opdat Hij Zich als de Algenoegzame God kan openbaren en bewijzen. Alle dingen werken mede ten goede, tenminste voor degenen die God liefhebben.

In het boek Openbaring komt de naam 'Almachtige' voor in relatie tot al de oordelen die we daar horen. *'de toorn van een Almachtige God'*. Dit is het tegenovergestelde van het geven van zegeningen. Zegeningen voor wie zichzelf vernederd, ontledigd, maar oordelen over hen die op zichzelf willen blijven staan en zich voor God niet willen vernederen.

We leren dus dat de Naam El Shaddaï de betekenis heeft van God de Algenoegzame. Wij kunnen van onszelf niets aanreiken, maar kunnen en mogen volledig op Hem steunen. Zij die dat niet doen zullen in plaats van zegeningen oordelen ontvangen.

We gaan naar een andere naam, ons zeer bekend, Immanuël

We horen deze naam of beter deze uitdrukking in het O.T. op drie plaatsen: Jesaja 7:14; 8:8 en 10.

Let op, in vers 7:14 en 8:8 heeft men van het Hebreeuws een naam gemaakt, Immanuel. In vers 10 heeft men het vertaald met de woorden: 'want God is met ons'.

De uitdrukking Immanuel wordt gewoonlijk verklaard als een geloofsuitspraak, dan gebruiken we de naam Immanuël. Dit is echter niet uit de tekst te halen, ze is exegese, dus Bijbeluitleg. Vergelijk vers 8 met vers 10. Wanneer vers 8 net zo vertaald zou worden als vers 10 dan is dat ongerijmd. Dan komt het oordeel,want God is met ons. In vers 10 past 'want God is met ons' wel, want daar gaat het om redding en bewaring.

Is het een zegen of een vloek?

Dit is een riskante zaak, zouden we onze gemeente bij een vloekwoord noemen? Als de vertaling klopt, en doet hij: *'want El is met ons'*? Dan moeten we de vraag stellen, wie wordt met El bedoeld? Ik heb de vorige keer verteld dat el god betekent, zoals mens een verzamel begrip is. Er zijn veel goden of godheden. Om wie gaat het in deze bede *'want El is met ons'*. Gaat het om de Heere God of om één of andere godheid?

Wanneer we de beide hoofdstukken lezen Jesaja 7 en 8, dan hebben we te maken met oordeel aankondigingen. Het is lastig om te midden van oordeel aankondigingen op bijstand van God te rekenen. Als God Zijn straf uitgiet kun je Hem moeilijk vragen je te helpen Zijn straf te dragen, maar dat is juist wat hier wel gebeurt. God moet straffen, oordelen, maar geeft te midden van die oordelen hoop, perspectief, zo is God vol liefde en genade. Te midden van de straf, de oordelen wordt aan het in nood verkerende volk van Juda uitkomst beloofd: 'God zal met je zijn' of als bede voor die moeilijke tijd *'moge God met jullie zijn'*, dan is Immanuël dus niet een naam, maar een bede.

In het N.T. komen we die uitdrukking opnieuw tegen in Mattheüs 1:23:

'Zie, de maagd zal zwanger worden en een Zoon baren, en u zult Hem de naam Immanuel geven; vertaald betekent dat: God met ons'.

Nu wordt, zo hoop ik, deze tekst uit Mattheüs ons nog meer dierbaar. We leven immers onder het oordeel van God, net als het volk Juda dat bedreigt werd. De zonde zal ons volledig verderven, maar te midden van dat verderf dat gaande is, is aan ons iemand gegeven, beter, God heeft Zichzelf gegeven, Hij is met ons. De bede 'moge God met ons zijn nu we onder zo zware nood en oordeel leven', is vervuld, in Christus is God met ons. Hij heeft Gods oordeel gedragen waardoor wij vrij uit mogen gaan.

De uitdrukking Immanuël, want God is met ons geeft precies weer wat we zijn, verloren mensen, levend onder de dreiging van Gods rechtvaardig oordeel. Maar in dit oordeel wat Hij ons zo nabij dat Hij die straf voor ons gedragen heeft. Het gaat dus niet om een mooie troostvolle gedachte, hoewel dat er natuurlijk wel bij zit.

Het gaat om God die onnavolgbaar in onze plaats is gaan staan.